

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ   ความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล
เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี ในจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน   นางสาวยุพวัลย์ ทองใบอ่อน

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภา คุณาพร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สุทธสุภา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดุษฎี ณ ลำปาง	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร เสงส์สวัสดิ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานบางประการ ได้แก่ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ระดับเงินเดือน จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่รับผิดชอบ ประสิทธิภาพการทำงานด้านการส่งเสริมการเกษตร พืชหลักที่ส่งเสริมในพื้นที่รับผิดชอบ แหล่งความรู้ เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี และการส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี กับ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 113 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดสูงสุด สถิติไคสแควร์ และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล มีอายุเฉลี่ย 39.8 ปี ส่วนใหญ่สมรสแล้ว มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระดับเงินเดือนเฉลี่ย 12,051.28 บาท มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่รับผิดชอบเฉลี่ย 1,449.77 ครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำงานด้านการส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 16.08 ปี ส่วนใหญ่รับผิดชอบการส่งเสริมข้าวเป็นพืชหลักในพื้นที่รับผิดชอบ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีจากหน่วยงานของรัฐบาล โดยมีคะแนนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีอยู่ในระดับปานกลาง

จากการทดสอบสมมุติฐานพบว่า การส่งเสริมพืชผักเป็นพืชหลักในพื้นที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ที่รับผิดชอบเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

เกี่ยวกับปัญหา พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลขาดแคลนแหล่งความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี และโครงการส่งเสริมเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี ประสบความยุ่งยากในการผลิตขยายศัตรูธรรมชาติ และการยอมรับของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาคั้งนี้คือ รัฐบาลควรกระจายแหล่งความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีให้ทั่วถึง เพิ่มโครงการการส่งเสริมการใช้การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี และให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีแก่เกษตรกร เพื่อที่จะได้ลดการใช้สารเคมีในการควบคุมศัตรูพืชในประเทศลง

Independent Study Title: Knowledge and Understanding of Sub-district
Extension Agents Relating to Biological
Control of Pest in Chiang Mai Province

Author : Miss Yupawan Thong-bi-on

M.S.(Agriculture) : Agricultural Extension

Examining Committee :

Asst. Prof. Warapa	Kunaporn	Chairman
Assoc. Prof. Dr. Paiboon	Suthasupa	Member
Asst. Prof. Dusdee	Nalampang	Member
Assoc. Prof. Dr. Vichian	Hengsawad	Member

Abstract

The objectives of this study were to investigate the relationship between some basic characteristics which were age, educational level, monthly salaries, number of household responsible, working experience in agricultural extension, main extension crop, source of knowledge relating to biological control of pest as well as extension of biological control of pest and knowledge and understanding of sub-district extension agents relating to biological control of pest.

The respondents of this study were 113 sub-district extension agents in Chiang Mai Province. Data was collected by questionnaire and analysed by percentage, mean, standard deviation, minimum and maximum value, Chi-square test and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

From research findings, it was found that an average age of sub-district extension agents was 39.8 years and the majority of them were married. The educational level was bachelor degree with an average salary of 12,051.28 Baht. An average number of household responsible was 1,449.77 households while an average working experience in agricultural extension was 16.08 years. Main extension crop was rice, and the main source of knowledge of biological control of pest was government sector. Their score of knowledge and understanding relating to biological control of pest was moderate.

Hypothesis testing showed that only vegetable extension as a main crop of sub-district extension agents in Chiang Mai Province was highly related to the knowledge and understanding relating to biological control of pest. While other independent variables were not related at all.

Problems of sub-district extension agents included lack of knowledge of biological pest control source, project relating to biological pest control, production of natural enemies and farmer's adoption.

Recommendation from this study were that government must provide more sources of knowledge relating to biological control of pest and enhance biological control of pest project as well as educate the farmers about knowledge relating to biological control of pest so that chemical control of pest in the country can be reduced.